

Ми знаходимося тут, щоб зробити свій внесок у цей світ. Інакше навіщо ми тут?
Стів Джобс

«Перевернене» навчання – ключова тенденція освітніх технологій сучасності

У статті розглянуто поняття «переверненого» навчання, підґрунтя якого становлять види навчальної діяльності активного навчання, комбінована система навчання, залучення у колективну діяльність. Розкрито значущість технології «переверненого» навчання, яка полягає у можливості використання навчального часу в групових заняттях, взаємодії в практичній діяльності. Окреслено роль педагога у «переверненому» підході: від активної позиції до співпраці та спільного внеску в навчальний процес кожного учасника.

Ключові слова: «перевернене» навчання, «перевернений» клас, особистісно орієнтований підхід, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, технологія.

Протягом останнього часу класно-урочна система була найбільш ефективною у ході передачі знань, умінь і навичок. Зміни, що відбуваються сьогодні в суспільному житті, вимагають розвитку нових педагогічних технологій, що орієнтуються на індивідуальний розвиток особистості, навичок самостійного навчання, формування вміння чітко вирішувати поставлені завдання. Такий підхід спонукає до впровадження в освітній процес альтернативних форм і способів освітньої діяльності. Серед них є технологія «переверненого» навчання. Впровадження вказаної технології в навчальний процес досліджували Д. Бергман, О. Єльникова, М. Курвітс, Е. Попов, А. Самс та інші [3].

Мета статті полягає в розкритті особливостей застосування технології «переверненого» навчання у загальноосвітньому навчальному закладі, зокрема у процесі викладання української мови.

«Перевернене навчання» – це форма активного навчання, яка дозволяє «перевернути» звичний процес навчання таким чином: домашнім завданням для учнів є перегляд відповідних відеофрагментів із навчальним матеріалом наступного уроку, учні самостійно опановують теоретичний матеріал, а в класі час використаний на виконання практичних завдань [3].

«Перевернений клас» – це така педагогічна модель, в якій типова подача лекцій та організація домашніх завдань міняються місцями. Учні дивляться вдома короткі відеолекції, а у класі виконують вправи, створюють проекти, обговорюють проблемні питання, дискутують. Відеолекції розглядають як ключовий компонент в «переверненому» підході, їх готує вчитель і розміщує в Інтернеті [2].

«Перевернений» урок – це урок, який інвертує традиційні методи викладання: подача матеріалу проходить за межами школи, а домашня робота перенесена на урок. Це не просто зміна навчальної послідовності. Такий урок передбачає зміну власних педагогічних прийомів.

Авторами технології «переверненого навчання» вважають вчителів хімії Аарона Самса і Джонатана Бергманна (США). У 2008 році вони стали записувати відеоролики зі своїми лекціями та пропонувати їх на домашнє опрацювання учням. У власних книгах «Перевернуте навчання або як достукатися до кожного учня на уроці» розповідають про особливості технології та її можливості [3].

Перевагами «переверненого» навчання є такі: зростання активності, розвиток співробітництва, персоналізація навчання, доступність інформаційно-комунікаційних технологій.

Перевернена модель покладає більшу відповідальність за навчання на учнів, дає їм стимул для дослідження, експерименту.

Порівняймо традиційний та «перевернений» підходи до навчання.

Таблиця

Традиційний та «перевернений» підходи до навчання

	Традиційний підхід	«Перевернений» підхід
Учень	Пасивність. Робота за схемою «послухай-запам'ятай-озвуч».	Відповідальність за власне навчання. Взаємодія з усіма учасниками начального процесу. Осмислене навчання.
ІКТ	Використання технологій та веб-інструментів у навчанні.	Зміна методів та форм роботи засобами ІКТ.
Вчитель	Передача знань, утримання дисципліни і порядку, контроль знань.	Конструювання навчальної ситуації. Формування в учнів відповідальності за навчання.
Методи	Пасивні методи подачі навчального матеріалу: від учителя до учня.	Активні й інтерактивні методи навчання. Особистісно орієнтований підхід.
Структура навчального заняття	Подача теоретичного матеріалу від учителя. Недостатньо часу на закріплення знань.	Удома ознайомлення з теоретичним матеріалом, в аудиторії вирішення та обговорення теми.
Роль учителя	Передає готові знання.	Супроводжує навчання, проектує навчальну ситуацію.
	Демонструє, розміщує, публікує, розробляє.	Демонструє, розміщує, публікує, розробляє.
	Супроводжує навчання, проектує	Передає готові знання.

	навчальну ситуацію.	
	Передає готові знання.	Передає готові знання.
Роль учня	Передає готові знання.	Передає готові знання.
	Демонструє, розміщує, публікує, розробляє.	Демонструє, розміщує, публікує, розробляє.
	Супроводжує навчання, проектує навчальну ситуацію.	Супроводжує навчання, проектує навчальну ситуацію.

Єдиної моделі «переверненого» навчання не існує. Термін широко використовується для опису структури практично будь-яких занять, які ґрунтуються на перегляді попередньо записаних занять із наступним їх вирішенням чи обговоренням [2].

Розгляньмо приклад «переверненого» урок з української мови у 8 класі (режим доступу: http://mouum.blogspot.com/2015/03/blog-post_31.html та http://mouum.blogspot.com/2015/06/blog-post_12.html).

У контексті «переверненого навчання» виникає чимало запитань, серед яких основним є таке: як зацікавити дітей вивчати матеріал на випередження в домашньому опрацюванні, коли і звичайні домашні завдання учні виконують не завжди якісно. Мабуть, єдиний спосіб вирішення зазначеної проблеми полягає в тому, щоб матеріали, які використовуються в зазначеній технології були цікавими та насиченими